

po
spektaklu

Przemiana

scenariusz lekcji

1.

Poproś uczniów i uczennice, by w parach i trójkach spróbowali ustalić, od czego uciekał Gregor Samsa, główny bohater spektaklu „Przemiana”, transformując się w robaka. Jakich obszarów (pól) życiowych dotyczył jego kryzys emocjonalny i egzystencjalny? Proponowane przez podopiecznych odpowiedzi możesz zapisać na tablicy, np.: praca, rodzina.

Rozdaj wszystkim karty pracy. Poproś o wykonanie w parach i trójkach zadania z podkreślaniem tych potrzeb, których prawdopodobnie nie zaspokajał Gregor Samsa. Gdy już upewnisz się, że wszyscy skończyli tę aktywność, porozmawiajcie o zadaniu. Przykładowe pytania do dyskusji:

Gdy zaznaczyliście potrzeby Samsy, czy któraś kategoria potrzeb okazała się dominująca? Która?

Uzasadnijcie swoje dotychczasowe wskazania. Po których scenach i dialogach rozpoznaliście, że dane potrzeby są niezaspokojone?

Czy i co by się zmieniło, gdyby Gregor lepiej komunikował swoje potrzeby? I co może oznaczać „lepsze” komunikowanie potrzeb?

Z założenia potrzeby wskazywane w teorii NVC są potrzebami ogólnoludzkimi. Czy jednak potrzeby Gregora Samsy można identyfikować jako niezaspokojone w sposób szczególny u konkretnej grupy społecznej? Wiekowej?

Czy zgodzilibyście się z tym, że „Przemiana” to spektakl o potrzebach młodych ludzi, głos młodego pokolenia? Dlaczego?

2.

Odwróćcie kartki na drugą stronę i spróbujcie przyporządkować potrzeby Gregora do wybranych cytatów. Następnie podzielcie się w grupie odpowiedziami (wraz z uzasadnieniem interpretacyjnym). Porównajcie je i rozważcie, jakie potrzeby się powtarzały. Rezultaty tego zadania poddaj dyskusji:

→ Czy ktoś z Was zmienił opinię na temat spektaklu „Przemiana” jako przedstawienia o sytuacji młodych ludzi? Czy może utwierdziliście się w swoich przekonaniach?

3.

Ostatni element pracy konceptualnej dotyczącej spektaklu jest czasochłonny, jednak można poprosić młodzież o wykonanie go w domu i przedstawienie na umówionej lekcji (niekoniecznie następnej – może minąć parę dni).

Tym razem podziel klasę na większe grupy: 5-6 osób. Poproś, by każda grupa wybrała jeden cytat, co do którego uważa, że jest najbardziej reprezentatywny dla ich pokolenia – najwięcej osób w ich wieku mogłoby coś takiego powiedzieć, napisać.

Następnie poleć grupie stworzenie zawartości graficznej do danego cytatu: to może być rysunek, komiks, zdjęcie, wygenerowana z pomocą AI infografika. Metoda jest dowolna, natomiast nieodzownym etapem tego zadania jest przedstawienie efektów pracy na forum klasy i opowiedzenie o koncepcji i procesie jej powstania.

Zgodnie z teorią NVC (*non-violent communication*, czyli *komunikacja bez przemocy*) za wszystkimi ludzkimi działaniami i stanami emocjonalnymi stoją ogólnoludzkie potrzeby oraz to, czy zostały zaspokojone, czy też nie. Jeśli nie – pojawiają się trudne emocje (np. złość, strach, żal...). Jeśli tak – przyjemne emocje (np. radość, spokój, szczęście). Dlatego według teoretyków NVC **wszystkie emocje są dobre, bo pozwalają nam pozostać w kontakcie ze swoimi potrzebami.**

Jakie niezrealizowane potrzeby stały według Was za kryzysami głównego bohatera spektaklu „Przemiana”? **Zapoznajcie się z listą¹ i podkreślcie pięć potrzeb Gregora, które nie były według Was zaspokajane w należyty stopniu.**

---

¹ Źródło: <http://www.cnvc.org/>

Potrzeby fizyczne:

- powietrza
- pożywienia
- wody
- schronienia

- ruchu
- odpoczynku
- snu
- dotyku
- bezpieczeństwa fizycznego

Potrzeby autonomii:

- wolności
- niezależności
- własnej przestrzeni
- wybierania własnych planów

- wybierania własnych celów i marzeń
- podążania za swoimi wartościami

Potrzeby kontaktu z samym sobą:

- samoakceptacji
- autentyczności
- świadomości
- samorozwoju / wzrostu
- otwartości
- kreatywności
- szacunku dla siebie
- zaufania
- spójności
- pewności
- Wyzwań

- efektywności
- sensu
- celu
- poczucia sprawczości i wpływu na swoje życie
- spełnienia
- równowagi
- całości / jedności
- świętowania spełnionych marzeń, planów
- opłakiwania niespełnionych marzeń, planów

Potrzeby związku z innymi ludźmi:

- akceptacji
- uznania
- szacunku
- szczerości
- empatii
- zaufania
- bycia widzianym
- uwagi, bycia wziętym pod uwagę
- zrozumienia i bycia zrozumianym

- przyczyniania się do wzbogacania życia
- przynależności
- kontaktu z innymi
- wsparcia
- wzajemności
- wspólnoty
- odpowiedzialności
- bliskości
- ciepła
- miłości
- intymności
- dzielenia się

Potrzeby radości życia:

- zabawy
- humoru
- radości, ,
- szczęścia

- łatwości/ prostoty
- przygody/ inspiracji
- różnorodności/ urozmaicenia

Potrzeby związku ze światem:

- piękna
- kontaktu z przyrodą

- harmonii
- pokoju
- porządku

Oto wybrane wypowiedzi Gregora Samsy. **O jakiej niezrealizowanej potrzebie mogą według Was świadczyć?** Skorzystajcie z załączonej listy potrzeb i przedyskutujcie to.

cytat	potrzeba
<p>Ojciec, kiedy mnie zobaczy, zaatakuję rozpaczą. Matka, kiedy mnie zobaczy, zarzuci powinnościami. Greta, kiedy mnie zobaczy, przytłoczy miłością. Poruszać się tuż przy ścianie, bezdźwięcznie, przeczołgać się jak najciszej, najlepiej nie oddychać, trzymać się ścian.</p>	
<p>Muszę tu zaprowadzić nowy porządek. Może troszkę tu przemeblujemy, co? Kompletne przesterowanie.</p>	
<p>Przyszedłem na leczenie kanałowe bani, proszę też o wypiaskowanie mózgowych zwojów.</p>	
<p>Musiec Uciec. Coś mnie wabi, przyciąga. Wielkie święto, wiem, że ucieczka się uda, bo coś mnie pięknie przyspiesza. Musiec uciec – to mi się dzisiaj przydarza.</p>	
<p>Zdefragmentować się w nowe. Zaakceptować warunki, przeczytać uważnie akt kapitulacji.</p>	

Przemiana

Reżyseria: Grzegorz Jaremko

Scenariusz i dramaturgia: Mateusz Górniak

Współpraca dramaturgiczna: Jowita Mazurkiewicz

Scenografia: Anna Maria Karczmarska, Mikołaj Małek

Kostiumy: Rafał Domagała

Światło i wideo: Szymon Kluz

Muzyka: Justyna Banaszczyk

Choreografia: Iza Szostak

Charakteryzacja: Zuzanna Siemińska, Liliana Szłapa-Boratyńska

Produkcja: Zuzanna Kubiak

Inspicjentka: Marta Śmierzchalska

Obsada: Bartosz Bielenia, Małgorzata Hajewska-Krzysztofik, Ewelina Pankowska,
Piotr Polak, Magdalena Popławska / Ewa Skibińska, Jan Sobolewski

Opracowanie scenariusza lekcji:

Aleksandra Korczak

